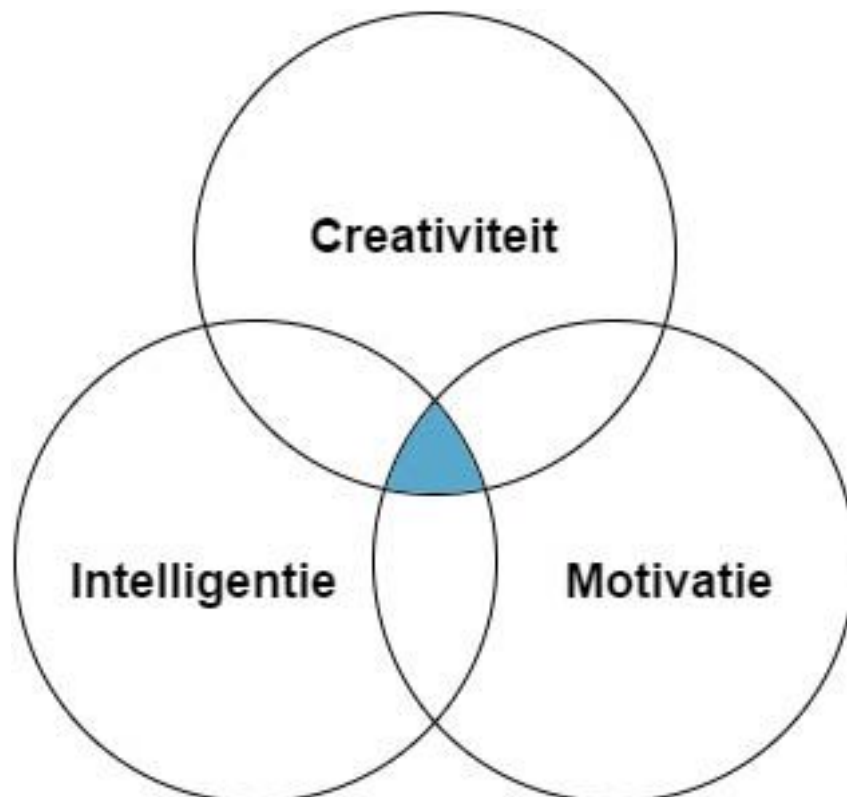

Protocol

Meer/hoogbegaafde en (hoog)intelligente leerlingen

Voorwoord

Op de Meester Kremerschool is beleid rondom meer/hoogbegaafdheid van leerlingen opgezet. In dit protocol gaan wij uit van een onderbouwde keuze voor het omgaan met meer/hoogbegaafde leerlingen. Daarbij gebruiken we SiDi-3, een signaleringsmethode.

In schooljaar 2016-2017 zijn we begonnen met het screenen van alle leerlingen met SiDi-3. In de volgende schooljaren doen we dit alleen in groep 3 en 6. Na de screening volgt een stappenplan voor leerlingen, die opvallen, om volgens een eerste of tweede leerlijn te begeleiden.

Voor de instemming van dit protocol is overleg geweest met de medezeggenschapsraad. Zij hebben in de vergadering van 21 november 2016 ingestemd met dit protocol.

Na deze start met dit protocol zijn de knelpunten geïnterviewd en zal de vraag voor wie nog extra begeleiding nodig is verder worden uitgewerkt.

Zo blijft er de komende jaren extra aandacht voor:

- * extra begeleiding door wie:
 - verrijking door leerkracht
 - verrijking door vrijwilliger in groepje buiten groep
 - verrijking met externe hulp
- * hoe ziet de leertrajectkaart en/of het portfolio voor gemaakte verrijkingsmaterialen eruit?
- * welke materialen gebruiken we allemaal?

Inhoudsopgave

Voorwoord

Inhoudsopgave

Inleiding

Doelgroep

SiDi-3: signalering, diagnostiek en leerlingbegeleiding

Stap 1: Signalering

Stap 2 : De diagnostische fase

Stap 3 : Leerlingbegeleiding

Stap 4 : De verrijkingsklas

Voor wie?

Voor wie niet?

Aanbod

Wanneer

Stap 5 : Vervroegde doorstroming

Stap 6 : Evaluatie

6.1 Evaluatie Eerste Leerlijn

6.2 Evaluatie Tweede Leerlijn

Bijlagen

Bijlage 1. Compacten en verrijken

1.1 Compacten

1.1.1 Compacten van Rekenen

1.1.1.1 Voor wie?

1.1.2 Compacten van Taal

1.1.2.1 Voor wie?

1.1.3 Compacten van Spelling

1.1.3.1. Voor wie?

1.1.4 Compacten van Begrijpend lezen

1.1.4.1.Voor wie?

1.1.5 Compacten van zaakvakken

1.1.5.1.Voor wie?

1.2 Verrijken

Bijlage 2. Weektaak

2.1. Argumenten voor een weektaak

Waarom een weektaak:

Wie vult de weektaak in:

Hoe weektaak invullen:

Wat doet de leerling:

2.2. Werken met een weektaak

Bijlage 3. Materialen

Bijlage 4. Criteria versnelde doorstroming

4.1. Argumenten die de Meester Kremerschool aanleiding geven vervroegde doorstroming te overwegen:

4.2 Afname VersnellingsWenselijkheidsLijst

Bijlage 5. Afkortingen

Bijlage 6. Schema zaakvakken en Engels

Inleiding

Het protocol 'meer/hoogbegaafde en (hoog)intelligente leerlingen' is een leidraad voor iedereen binnen de Meester Kremerschool, die te maken heeft met leerlingen, die onvoldoende uitdaging vinden in de reguliere leerstof. In dit protocol is de doelgroep beschreven en zijn de stappen van signalering, diagnostiek, leerlingbegeleiding en evaluatie aangegeven.

Geprobeerd is om korte en duidelijke handvatten te reiken, zodat in de praktijk van het onderwijs zo adequaat mogelijk gehandeld kan worden.

Voor signalering, diagnostiek en leerlingbegeleiding wordt gebruik gemaakt van het computerprogramma SiDi3.

Doelgroep

Het protocol is opgesteld voor leerlingen, die voldoen aan één of meerdere van onderstaande criteria:

A. Leerlingen waarbij een hoge intelligentie is vastgesteld (IQ van 130 of hoger).

B. Leerlingen met een didactische voorsprong van minimaal 1 jaar bij de vakken rekenen, technisch lezen, begrijpend lezen, woordenschat en spelling. Dit wordt bekeken n.a.v. de CITO scores van de 3 laatst gemeten momenten. Ze maken gebruik van creatieve oplossingsmethoden. Ze zijn goed gemotiveerd. Ze hebben een brede interesse.

C. Leerlingen die met behulp van de signaleringslijst als meerbegaafd aangemerkt kunnen worden.

D. Leerlingen die met behulp van de signaleringslijst als onderpresteerder worden aangemerkt. De schoolprestaties zijn op basis van begaafdheid beneden niveau.

Om te kunnen signaleren wordt gebruik gemaakt van SiDi-3, protocol voor signalering en diagnosticering van intelligente en (hoog)begaafde kinderen in het primair onderwijs.

Het bevat instrumenten om de ontwikkelingsvoorsprong bij leerlingen en de mate van een hoge begaafdheid in kaart te brengen.

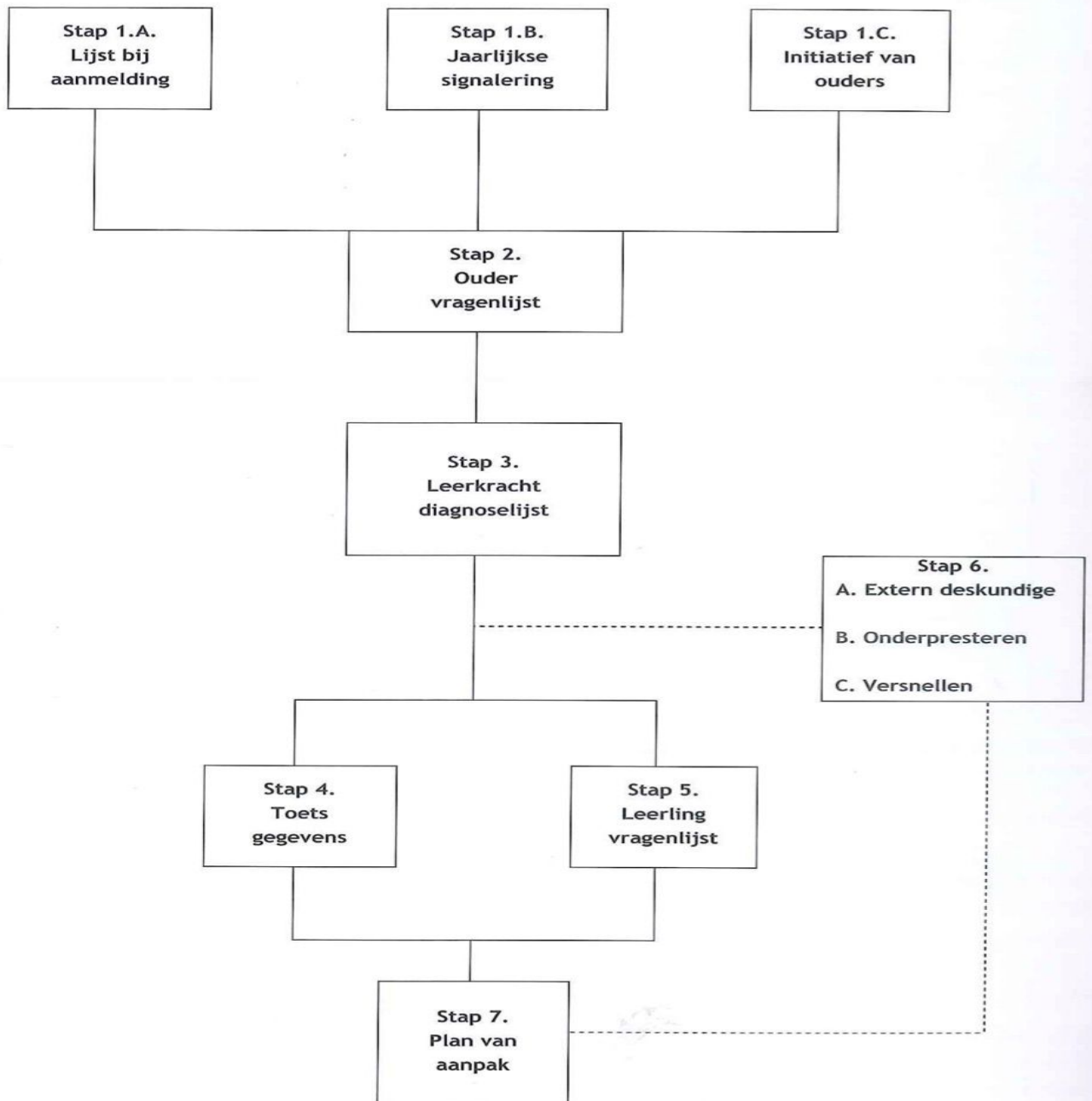
SiDi-3: signalering, diagnostiek en leerlingbegeleiding

Aan het begin van elke stap staat aangegeven wie actie moet ondernemen.

De groepsleerkracht kan het traject grotendeels zelf uitvoeren. Wel is het van belang elke stap met de intern begeleider (= IB'er) te overleggen. De IB'er begeleidt, coördineert en bewaakt het gehele proces.

Voor de leerlingbegeleiding (compacten en verrijken) is geprobeerd een zo duidelijk mogelijk overzicht te maken, zodat leerkrachten er in de praktijk goed mee uit de voeten kunnen. Zie het schema op de volgende pagina.

SiDi 3 in een schema

Stap 1: Signalering

Bij signalering wordt onderscheid gemaakt tussen groepssignalering en individuele signalering.

1.1 Groepssignalering (Quickscan)

Nadat in 2016-2017 in alle groepen de SiDi-3 bij alle kinderen is afgenomen, wordt nu ieder schooljaar in oktober de groepssignalering gedaan in de groepen 3 en 6. Bij de kleuters nemen we de signaleringslijst individueel af, wanneer een kind daarvoor op school of thuis signalen afgeeft. We maken gebruik van de groepssignaleringslijst. Als er in een schooljaar op een ander moment dan het genoemde tijdstip signalen van mogelijke meer- of hoogbegaafdheid zijn, dan dient uiteraard actie ondernomen te worden! Zie hiervoor 'Individuele signalering', of mogelijk direct 'diagnostiek'.

1.2 Individuele signalering

Individuele signalering vindt plaats tijdens de schoolloopbaan:

- De leerling valt op in de groepssignalering.
- De leerling behaalt gedurende langere tijd opvallend hoge prestaties.
- De ouders van de leerling geven signalen af waaruit valt op te maken dat hun kind mogelijk hoogbegaafd zou kunnen zijn.
- De leerkracht vangt signalen van de leerling op waaruit valt op te maken dat de leerling mogelijk hoogbegaafd zou kunnen zijn.

Bij instroom:

- Tijdens het aanmeldingsgesprek met de ouders van een kleuter (bijna 4-jarige) worden vragen gesteld over de ontwikkeling van het kind (formulier 1-A).
- Tijdens het aanmeldingsgesprek met de ouders van een nieuwe leerling zijn er indicaties dat de leerling mogelijk een ontwikkelingsvoorsprong heeft.
- Indicaties uit externe informatiebronnen zoals peuterspeelzaal, onderwijskundig rapport na overstap van een andere school, schoolarts en/of consultatiebureau.

De module Signalering van het SiDi3 begeleidt de leerkracht en het team bij de beslissing of het wenselijk is om verder intern diagnostisch onderzoek te doen. SiDi3 geeft slechts een richtlijn en het is steeds aan de leerkracht en het team om te beoordelen of zij zich kunnen vinden in de gegenereerde richtlijn en het daaruit voortvloeiende advies. De volgende aspecten worden altijd in de afweging meegenomen:

- Wat zijn de resultaten van het signaleringsonderzoek volgens de computer?
- Wordt dit beeld ondersteund door de algemene informatie van de ouders?
- Wordt dit beeld ondersteund door de algemene informatie van de leerkracht?
- Wordt dit beeld ondersteund door de gegevens uit andere bronnen?

1.3 Signalering op initiatief van ouders

Ouders kunnen een vraag hebben over de meer/hoogbegaafdheid van hun kind.

Aan de hand van een gesprek met de leerkracht en IB'er kan een diagnostisch traject in gang worden gezet om er achter te komen wat er speelt.

Aandachtspunten voor het gesprek zijn:

- welke ervaringen hebben ouders met hun kind.
- het verschil tussen thuis en school.
- beeld van ouders over school.

Ouders en leerkracht vullen onafhankelijk van elkaar een vragenlijst in.

Stap 2 : De diagnostische fase

Indien de leerkracht na de signaleringsfase sterke vermoedens heeft dat het kind meerbegaafd is, wordt dit besproken met de IB'er. Er wordt dan besloten om vragenlijsten in te vullen.

Vragenlijsten ouders/leerkrachten:

- De oudervragenlijst (formulier 2.A of 2.B): De vragenlijst wordt door ouders ingevuld op papier. De IB'er voert de ingevulde vragenlijst vervolgens in de digitale versie van SiDi-3. De resultaten worden automatisch weergegeven. De A-formulieren zijn bedoeld voor ouders van groep 1-2. De B-formulieren zijn bedoeld voor ouders van groep 3 t/m 8.
- De leerkrachtdiagnose (formulier 3.A of 3.B): Na de vragenlijst voor ouders wordt ook door de leerkracht een observatielijst ingevuld. Na overleg met IB'er kan de leerkracht de observatielijst direct digitaal invullen. De resultaten worden automatisch weergegeven. De A-formulieren zijn bedoeld voor leerkrachten van groep 1-2. De B-formulieren zijn bedoeld voor leerkrachten van groep 3 t/m 8.
- Leerlingen uit groep 3 t/m 8 kunnen ook zelf een vragenlijst invullen. De vragenlijst (formulier 5) wordt op papier met de leerling ingevuld. De IB'er voert de ingevulde antwoorden vervolgens in in de digitale versie van SiDi-3. De resultaten worden automatisch weergegeven.

Vragenlijsten onderpresteren

Wanneer het vermoeden bestaat dat een leerling onderpresteert, wordt in overleg met de IB'er besloten dat de vragenlijst 6.B ingevuld dient te worden. Na overleg met IB'er kan de leerkracht de observatielijst direct digitaal invullen. De resultaten worden automatisch weergegeven.

Toetsresultaten

Vervolgens moet het didactisch beheersingsniveau in kaart worden gebracht. Dit gebeurt in overleg met de IB'er. De IB'er zal het functioneringsniveau in kaart brengen door middel van doortoetsen of door analyse van eerdere toetsresultaten. Op basis van de prestaties van de leerling wordt duidelijk welke leerstofonderdelen beheerst worden en welke onderdelen nog oefening behoeven. De toetsresultaten worden door IB'er ingevoerd in de digitale versie van SiDi-3. Op basis van de in kaart gebrachte toetsresultaten zal er een advies gegeven worden voor een passend leerstofaanbod.

Na het in kaart brengen van alle gegevens vindt er overleg plaats tussen de IB'er, de leerkracht en ouders. Wanneer uit de SiDi-3 blijkt dat er sprake lijkt te zijn van meerbegaafdheid, wordt besloten om te gaan werken met een individueel plan.

Stap 3 : Leerlingbegeleiding

Na de fase van diagnostiek moet duidelijk zijn geworden of een leerling wel of niet meer/hogbegaafd is . Als een leerling niet meer/hogbegaafd is bevonden, noemen wij de leerling (hoog)intelligent.

De leerlingbegeleiding bestaat uit compacten en verrijken van de reguliere leerstof en wordt aangeboden via twee verschillende leerlijnen:

De Eerste Leerlijn is bedoeld voor

- leerlingen, die volgens het SiDi-3 en/of door extern psychodiagnostisch onderzoek niet meer- of hogbegaafd zijn bevonden, maar wel grote intellectuele capaciteiten hebben.
- leerlingen, die bijzonder getalenteerd zijn op slechts één vakgebied, te weten rekenen/wiskunde of taal.

De Tweede Leerlijn is bedoeld voor

- leerlingen die volgens het SiDi-3 en/of door extern psychodiagnostisch onderzoek meer/hoogbegaafd zijn bevonden. Zij krijgen leerstof aangeboden volgens de richtlijnen van de methoden (compacten en verrijken).

De (Eerste en) Tweede Leerlijn:

Weektaak kan worden opgesteld m.b.v. Klasseplan.

- Voor leerlingen in de Eerste Leerlijn is het werken aan extra opdrachten optioneel. De leerkracht vult deze extra opdrachten op de weektaak in, zodat de leerling iedere week vooraf een overzicht heeft van zijn/haar taken van die week. Op deze weektaak staan alle lessen die de reguliere groep die week aangeboden krijgt.
- Leerlingen uit de Tweede Leerlijn werken verplicht aan de extra opdrachten op de weektaak (zie bijlage 2). De leerkracht geeft voor de leerling uit de Tweede Leerlijn op de weektaak aan welke opdrachten van die lessen hij/zij moet maken. Daarnaast vult de leerkracht in welke verrijkingslessen hij/zij moet maken. Deze verrijkingsopdrachten zijn niet vrijblijvend en worden ingevuld bij het vakgebied waaronder de opdrachten vallen. In onderling overleg tussen leerkracht en leerling kan Extra Werk (= vrijblijvend!) worden ingevuld.

In de bijlage 1 zijn de richtlijnen voor rekenen en taal voor beide leerlijnen opgenomen. Uiteraard kan de leerkracht in individuele gevallen van deze richtlijnen afwijken, als de onderwijsbehoefte van de leerling hierom vraagt.

Stap 4 : De verrijkingsklas

In de groep is aandacht voor verrijkende opdrachten. Binnen de methodieken, die wij hanteren op school, is er ruimte om aan de behoefte van meer/hoogbegaafden te voldoen. Dit bestaat hoofdzakelijk uit verbredings- en verrijkingsmateriaal. Verbredingsmateriaal is materiaal dat op het gebied van rekenen en taal dat dieper op de stof ingaat. Verrijkingsmateriaal is materiaal op andere gebieden en boort andere interesses aan.

Voor wie?

Uit het onderzoek via het SiDi-3 bij een leerling kunnen er voldoende aanwijzingen zijn, dat de leerling op het niveau van meer/hoogbegaafdheid de behoefte heeft aan deelname aan de verrijkingsklas. In de verrijkingsklas kunnen leerlingen een aanbod krijgen op hun eigen niveau.

Daarnaast geldt dat er behoefte kan zijn aan omgang met ontwikkelingsgelijken (peers).

Daarnaast zal een leerling wel moeten kunnen functioneren in een groep.

De criteria voor de verrijkingsklas zijn dus:

- behoefte zijn aan extra uitdaging, de leerling heeft niet genoeg aan het programma in de klas.
- heeft behoefte aan contact met ontwikkelingsgelijken (peers).
- leerling moet wel kunnen functioneren in een groep.
- bestaat voor leerlingen van groep 1 t/m 4 en groep 5 t/m 8.

Voor wie niet?

Als een leerling in de verrijkingsklas zit, kan blijken dat dit niet de juiste plek is voor dit kind om tot leren en werken te komen. Hier kunnen verschillende redenen voor aanwezig zijn. In dit geval overlegt de leerkracht van de verrijkingsklas met de leerkracht van de leerling en de IB'er. Er kan besloten worden dat het beter is dat de leerling uit de verrijkingsklas gaat. Ook hierbij worden de ouders en de leerling betrokken.

De uiteindelijke beslissing over hoe verder te handelen ligt in deze situatie bij het leerkracht en IB'er. Het is mogelijk dat een leerling tijdelijk uit de verrijkingsklas gaat, en er later, als de behoefte weer wel aanwezig is, weer in komt. Ook hier nemen de leerkracht en de IB'er de beslissing.

Voorwaarden externe verrijkingsklas

Indien een leerling naar een verrijkingsgroep gaat, zijn de volgende zaken noodzakelijk:

- Er is een volledig ingevuld en ondertekend formulier 'externe hulp buiten de school'
- Er is nauw contact tussen de verrijkingsklas en de school over:
 - stof en thema's die behandeld worden
 - beoordelingen
 - Over hoe het gaat op school en in de verrijkingsklas.
- Evaluatie (zie 6.2).

Aanbod

Kinderen kunnen gebruik maken van de mogelijkheid om externe hulp te krijgen. Kinderen krijgen dan bijvoorbeeld begeleiding binnen de verrijkingsgroep van Begaafdheidscentrum 't Gooi van Elisabeth Rebel of kinderen maken gebruik van de verrijkingsgroep van Geurtsen Onderwijs Consultancy, waar kinderen komen om goede leer- en werkstrategieën te ontwikkelen. Zij biedt een verrijkingsgroep voor hoogbegaafde kinderen, waar kinderen zich positief leren ontwikkelen, contact hebben met andere kinderen en leren léren. Dit gebeurt niet op school. Ouders zijn verantwoordelijk voor vervoer en voor de kosten.

We hanteren de volgende volgorde bij het bieden van de ondersteuning. :

1. verrijkingsgroep door eigen leerkracht
2. verrijkingsgroep door externe hulp (ouder)
3. externe verrijkingsgroep

Stap 5 : Vervroegde doorstroming

Vervroegde doorstroming is een maatregel die kan worden toegepast als er geen andere opties meer zijn in de leerlingenzorg om begeleiding van de leerling optimaal te houden. Vervroegde doorstroming is dus een maatregel die slechts bij hoge uitzondering genomen zal worden, in nauw overleg met de leerkracht, de IB'er, de directie en ouders. Het kan gerealiseerd worden door het aanbieden van twee leerstofjaren in één schooljaar

Dit betekent dat slechts leerlingen die aan onze criteria voldoen hiervoor in aanmerking komen (bijlage 4). Op grond van onze verantwoordelijkheid voor zowel een pedagogisch als onderwijskundig kwaliteit van leerlingenzorg, stellen we daarbij dat een leerling (vanaf groep 3) in principe slechts eenmaal tijdens de basisschoolperiode vervroegd kan doorstromen. Bij twijfel kan een MDO-traject worden ingezet.

Voordat overgegaan wordt tot het nemen van een beslissing over vervroegde doorstroming, wordt voor iedere leerling die daarvoor mogelijk in aanmerking komt de VersnellingsWenselijkheidsLijst van het SLO ingevuld door ouders en leerkracht. Dit gebeurt in nauw overleg tussen leerkracht en IB'er.

De VersnellingsWenselijkheidsLijst (VWL) is ontwikkeld om leerkrachten en andere betrokkenen te ondersteunen in de beslissing een leerling al dan niet vervroegd naar een volgende groep te laten gaan (halverwege het schooljaar) c.q. een groep te laten overslaan (aan het eind van het schooljaar).

De lijst kan gebruikt worden vanaf groep 1/2. Hoewel het overslaan van een groep meestal in verband gebracht wordt met hoogbegaafde leerlingen, is (gediagnosticeerde) (hoog)begaafdheid geen voorwaarde om voor een leerling de VWL in te vullen.

Stap 6 : Evaluatie

Om de resultaten van het handelen goed te kunnen volgen en beoordelen, wordt de begeleiding van de leerlingen geëvalueerd. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen evaluatie van de leerlingen uit de Eerste Leerlijn en de Tweede Leerlijn.

6.1 Evaluatie Eerste Leerlijn

De prestaties van de meerbegaafde leerlingen worden door de eigen leerkracht gevolgd. De resultaten van methodegebonden toetsen, niet-methodegebonden toetsen, het verrijkingsmateriaal en de algemene ontwikkeling van de leerling worden nauwlettend gevolgd en geregistreerd (via Parnassys), net als overigens alle leerlingen. Op basis van deze gegevens neemt de leerkracht een beslissing over de verdere leerlingbegeleiding. Het is daarbij mogelijk dat een leerling uit de Eerste Leerlijn geplaatst wordt. Bij twijfel wordt overleg gepleegd met de IB'er. Een beslissing over de leerlingbegeleiding zal altijd in het belang van de leerling worden genomen.

6.2 Evaluatie Tweede Leerlijn

De evaluatie van de meer/hoogbegaafde leerlingen wordt door zowel de leerkracht van de groep als door de leerkracht van de verrijkingsklas verzorgd, in overleg met de IB'er. Deze leerlingen vallen met betrekking tot de coördinatie van de zorg onder de verantwoordelijkheid van de IB'er.

Uiteraard worden de prestaties van de meer/hoogbegaafde leerlingen door de eigen leerkracht gevolgd: de resultaten van methodegebonden toetsen, niet-methodegebonden toetsen, (deels) het verrijkingsmateriaal en de algemene ontwikkeling van de leerling worden nauwlettend gevolgd en geregistreerd (via Parnassys). De prestaties en de ontwikkeling van de meer/hoogbegaafde leerlingen worden ook door de leerkracht van de verrijkingsklas gevolgd: de resultaten van het verrijkingsmateriaal en de prestaties bij activiteiten en projecten worden nauwlettend gevolgd en geregistreerd. Minstens twee keer per jaar vindt afstemming plaats tussen de leerkracht van de groep en de leerkracht van de verrijkingsklas.

Bijlagen

1. Compacten en verrijken
2. Weektaak
3. Materialen
4. Criteria versnelde doorstroming
5. Afkortingenlijst

Bijlage 1. Compacten en verrijken

1.1 Compacten

Bij de richtlijnen voor compacten is uitgegaan van de volgende algemene uitgangspunten:

- Leerlingen doen in principe mee met de introductie van nieuwe elementen in de leerstof;
- Leerlingen hebben minder behoefte aan oefenstof;
- Leerlingen hebben nauwelijks of geen behoefte aan herhalingsstof;
- Leerlingen hebben behoefte aan grote leerstappen;
- Leerlingen hebben behoefte aan opdrachten met een uitdagend karakter;
- Leerlingen moeten betrokken blijven bij het groepsgebeuren;
- Leerkrachten moeten zicht kunnen houden op het leerproces van de leerling;
- Leerlingen hebben behoefte aan opdrachten met een uitdagend karakter.

Voor de eerste leerlijn gelden de volgende uitgangspunten:

- Instructie van nieuwe elementen in de leerstof wordt meegedaan;
- Interactief oefenen met nieuwe leerstof wordt meegedaan, hier gaat het om oefenstof die wordt aangeboden tijdens de leerkrachtgebonden lessen;
- Oefenstof gericht op het zelfstandig verwerken van nieuwe elementen van de basisstof wordt aangeboden, het gaat hier om oefenstof tijdens de leerkrachtgebonden lessen;
- Oefenstof gericht op het zelfstandig verder oefenen van de basisstof wordt in beperkte mate aangeboden (ongeveer de helft van de oefenstof);
- Oefenstof gericht op herhaling van de basisstof wordt niet aangeboden;
- Oefenstof gericht op remediëring worden niet aangeboden;
- Groepsgerichte activiteiten worden in principe meegedaan;
- Methodetoetsen worden meegedaan;
- Uitloopopdrachten uit de methode bedoeld voor snellere leerlingen worden alleen aangeboden wanneer het gaat om opdrachten met een hogere moeilijkheidsgraad;
- Verdiepings- of verrijkingsopdrachten bedoeld voor betere leerlingen uit de methode worden aangeboden voor zover het gaat om interessante, uitdagende opdrachten.

Voor de tweede leerlijn gelden de volgende uitgangspunten:

- Instructie van nieuwe elementen in de leerstof wordt naar behoefte meegedaan;
- Interactief oefenen met nieuwe leerstof wordt in beperkte mate meegedaan, hier gaat het om oefenstof die wordt aangeboden tijdens de leerkrachtgebonden lessen;
- Oefenstof gericht op het zelfstandig verwerken van nieuwe elementen van de basisstof wordt aangeboden, het gaat hier om oefenstof tijdens de leerkrachtgebonden lessen;
- Oefenstof gericht op het zelfstandig verder oefenen van de basisstof wordt niet aangeboden;
- Oefenstof gericht op herhaling van de basisstof wordt niet aangeboden;
- Oefenstof gericht op remediëring wordt niet aangeboden;
- Groepsgerichte activiteiten worden in principe meegedaan;
- Methodetoetsen worden meegedaan;
- Uitloopopdrachten uit de methode bedoeld voor snellere leerlingen worden niet aangeboden;

- Uit de verdiepings- of verrijkingsopdrachten bedoeld voor betere leerlingen uit de methode wordt een selectie gemaakt van de interessante, uitdagende opdrachten

1.1.1 Compacten van Rekenen

Wereld in Getallen is zo gemaakt dat de leerlingen in principe de verschillende fasen zelfstandig kunnen doorlopen. Aan de startinstructie (= verkorte instructie) wordt altijd meegedaan. Daarna werken de leerlingen zelfstandig. Zie handleiding Wereld in Getallen voor de indeling per week/blok. En het SLO-routeboekje (<https://www.onderwijsmaakjesamen.nl/uncategorized/routeboekjes-rekenen-wereld-in-getallen/>).

1.1.1.1 Voor wie?

1. Kinderen met een IQ-test > 130 (rekenonderdelen).
2. Kinderen met A-score op volgende Cito (voorsprong).
3. Kinderen met A+ score op huidige Cito.
4. Kinderen met Cito A-score, die de methodetoets goed maken (ca. 95%) en op de volgende toets 90% scoren.

1.1.2 Compacten van Taal

Taal op Maat is zo gemaakt dat de leerlingen in principe de verschillende fasen zelfstandig kunnen doorlopen. Aan de startinstructie (= verkorte instructie) wordt altijd meegedaan. Daarna werken de leerlingen zelfstandig. Zie handleiding Taal op Maat voor de indeling per thema/blok.

1.1.2.1 Voor wie?

Voor taal hebben we geen overkoepelende Cito-score als basis voor het compacten. Echter de combinatie van Cito's begrijpend lezen, woordenschat en spelling en de methodetoetsen in combinatie met de uitslag van Sidi-3 geeft voldoende informatie.

1. Kinderen met een IQ-test > 130 (verbaal).
2. Kinderen met voorsprong op meerdere talige vakken: A-score op volgende Cito's begrijpend lezen en woordenschat én goede scores op de methodetoetsen (gemiddeld 90%).
3. Kinderen met A+ score op Cito's woordenschat en begrijpend lezen en goede scores op de methodetoetsen (gemiddeld 90%).

1.1.3 Compacten van Spelling

Spelling op Maat is zo gemaakt dat de leerlingen in principe de verschillende fasen zelfstandig kunnen doorlopen. Aan de startinstructie (= verkorte instructie) wordt altijd meegedaan. Daarna werkt de leerling zelfstandig. Zie handleiding Spelling op Maat voor de indeling per thema/blok.

Nogmaals: de leerkracht kan in individuele gevallen van bovenstaande richtlijnen afwijken, als de onderwijsbehoefte van de leerling hier om vraagt.

1.1.3.1. Voor wie?

1. Kinderen met A-score op volgende Cito (voorsprong).
2. Kinderen met A+ score op Cito.
3. Kinderen die op het instapdictee op geen enkel onderdeel uitval hebben en Cito A scoren.

IQ-test is geen criterium voor compacten spelling. Dat zit niet in de test. Een kind met dyslexie kan een hoge IQ-score halen en kan wel baat hebben bij extra spelling.

1.1.4 Compacten van Begrijpend lezen

Nieuwsbegrip is een begrijpend lezen methode, met interactieve leeslessen en contextopgaven aan de hand van de actualiteit. Leerlingen maken oefeningen op papier én op de computer.

Nieuwsbegrip is ingedeeld in drie niveau's (AA, A, B).

Het niveau, waarop de kinderen werken, sluit aan bij het leesniveau van de kinderen.

Kinderen die compacten/verrijken maken het huiswerk op de computer op een hoger niveau.

1.1.4.1. Voor wie?

1. Kinderen met IQ-test \geq 130 (getest hoogbegaafden)
2. Kinderen met A-score op volgende Cito.
3. Kinderen met A+ score op Cito.
4. Kinderen met A-score op Cito en hoge scores op de methodetoets (gemiddeld 90% of hoger).

Voorlopig richten we ons bij compacten Begrijpend lezen de plusgroep kinderen die aan criteria 1, 2, 3 voldoen. Dit zijn kinderen met flinke voorsprong op leesgebied.

1.1.5 Compacten van zaakvakken

Bij de zaakvakmethodes van Blink wordt er geen verdeling gemaakt tussen hulp, basis, plus en/of compact. Wij hebben hier zelf een verdeling voor gemaakt. De verdeling is terug te vinden in bijlage 6.

1.1.5.1. Voor wie?

1. Kinderen met IQ-test \geq 130 (getest hoogbegaafden)
2. Kinderen met hoge scores op de methodetoetsen (9/10)

1.2 Verrijken

Door compacten komt er tijd vrij waarin leerlingen aan verrijkingstaken gaan werken. De verrijkingstof dient als een vervangend leerstofaanbod en niet als een extra aanbod bovenop de normale hoeveelheid werk die iedere leerling krijgt. Verrijkingstaken hebben deels een verplichtend karakter, maar worden deels op een vrijblijvende manier aangeboden. De leerkracht maakt met de leerlingen duidelijke afspraken over de te maken verrijkingstof.

Iedere groep kan gebruik maken verrijkingsmateriaal dat ingezet kan worden bij compacten (zie bijlage 3). Door het gebruik van de materialen uit de lijst kan de doorgaande lijn worden geborgd. Indien leerkrachten zelf materiaal hebben waar zij met grote tevredenheid mee werken, dan volgt overleg met de IB'er/werkgroepleden meer- en hoogbegaafden of dit materiaal aan de mappen van het betreffende leerjaar toegevoegd kan worden.

1.2.1 Verrijking Eerste Leerlijn

Voor leerlingen uit de Eerste Leerlijn wordt eerst verrijking uit de methoden aangeboden. Pas als dat is afgerond, kan verder gewerkt worden aan ander verrijkingsmateriaal. Hieronder staan verrijkingstaken, in volgorde, die een verplichtend karakter hebben :

Verrijking Eerste Leerlijn Rekenen/Wiskunde :

1. Taken volgens de handleiding Wereld in Getallen voor de rekensterke leerling (***)
2. Pluswerkboek Wereld in Getallen
3. Muiswerk, computergerichte rekentaken op eigen niveau

Verrijking Eerste Leerlijn Taal:

1. Taken volgens de handleiding Taal op Maat voor de taalsterke leerling (***)
2. Taalpluswerkboek Taal op Maat
3. Muiswerk, computergerichte taken op eigen niveau

Verrijking Eerste Leerlijn Spelling:

1. Taken volgens de handleiding Spelling op Maat voor de spellingsterke leerling (***)
2. Taalpluswerkboek Taal op Maat
3. Muiswerk, computergerichte taken op eigen niveau

1.2.2 Verrijken Tweede Leerlijn

Voor leerlingen uit de Tweede Leerlijn wordt een selectie gemaakt uit de verrijkingsopdrachten uit de reguliere methoden. Alleen de écht uitdagende opdrachten worden gemaakt. Deze opdrachten hebben een verplichtend karakter. Daarnaast werken de meer/hoogbegaafde leerlingen aan verrijkingsopdrachten die door de leerkracht zijn geselecteerd en deels door de leerling zelf zijn gekozen.

Verrijking Tweede Leerlijn Rekenen/Wiskunde:

1. *** opdrachten uit takenboek Wereld in Getallen
2. Pluswerkboek Wereld in getallen
3. Muiswerk, computergerichte taken op eigen niveau
4. Rekenrijgers
5. Somplextra (geschikt vanaf groep 6)
6. Topklasser bv Wiskunde (zie de verrijkingsmap van het betreffende jaar)
7. Rekenmeesters

Verrijking Tweede Leerlijn Taal:

1. Taalplusboek Taal op Maat
2. Muiswerk, computergerichte taken op eigen niveau
3. SLO Slimme Taal (kranten en tijdschriften/kinderliteratuur)
4. Kinheim gidsen
5. Topklassers

Verrijking Tweede Leerlijn Spelling:

1. zie verrijking taal
2. Muiswerk, computergerichte taken op eigen niveau
3. vrije schrijfoopdrachten

De werkgroep wil een leertrajectkaart en/of een (digitaal) portfolio ontwikkelen, waarin het verrijkingsmateriaal van de leerling wordt bijgehouden gedurende de gehele schoolloopbaan.

Bijlage 2. Weektaak

2.1. Argumenten voor een weektaak

Waarom een weektaak:

- de leerling heeft verantwoordelijkheid voor eigen werk.
- de leerling leert te plannen en te structureren.
- leerkracht, leerling en ouders hebben zicht op differentiatie in leerstof.
- 'verrijking' (moeilijker) kan meer tijd vragen dan de leerling gewend is: concentratieboog vergroten.
- door opname van verrijking in weektaak (verplichtend): de leerling leert dat het normaal is om met moeilijkere taken om te gaan en dat fouten maken mag.
- 'werk naar keuze': stimuleert de leerling.
- de leerling en leerkracht krijgen zicht op volgorde van taken en aanpak (bijvoorbeeld door gebruik te maken van kleuren kan dat houvast geven aan de leerling en heeft dat tevens een signaalfunctie).
- gemakkelijkere afstemming tussen de groepsleerkracht en leerling.

Wie vult de weektaak in:

- de groepsleerkracht vult de weektaak in (wat heeft de leerling nodig of welk doel moet hij/zij halen?).
- afwijken van methode of van de compactingsrichtlijnen is mogelijk.

Hoe weektaak invullen:

- de weektaak wordt maandagochtend aan de leerling gegeven.
- het basisprogramma van de weektaak is hetzelfde als voor alle andere groepsleerlingen.
- invullen van basisprogramma: voldoende is om 'blok 2, les 3' in te vullen. De leerling volgt dan zelf de compactingsrichtlijnen!
- verrijking wordt specifiek ingevuld: wat, welke bladzijden of welke opdrachten. Maakt in principe niet uit op welke dagen het de opdrachten worden ingevuld: de leerling is vrij in het plannen van het werk.
- werk naar keuze vult de leerling zelf in.

Wat doet de leerling:

- de leerling kan zelf 'werk naar keuze' invullen.
- als een opdracht is afgerond, wordt het hokje ingekleurd.

2.2. Werken met een weektaak

Vanaf groep 5 wordt gewerkt met Klasseplan. De weektaak kan voor elke leerling apart opgesteld worden. De leerling krijgt plustaken en verrijkingsmateriaal op eigen niveau aan.

Bijlage 3. Materialen

Onderstaand is een schema opgenomen van verrijkmateriaal, welke bekend zijn binnen onze school.

Meester Kremerschool Materialenlijst meer/hoogbegaafdheid

Kinheim uitgeverij	Het dierenrijk	groep 3 t/m 5
	Mijn wereld	groep 4
	Sprookjes en fabels	groep 5
	Reis op de wereld	groep 5 t/m 8
	Overal dieren	groep 6 t/m 8
	Dierenbundel	groep 6 t/m 8
	Amsterdam	groep 7 en 8
meerdere titels verkrijgbaar vanaf groep 3		
Plustaak Delubas	Taal/lezen	groep 4/5
	Taal	groep 5/6
	Begrijpend/studerend lezen	groep 5/6
	Rekenen	
verkrijgbaar vanaf groep 3		
SLO	Kranten en tijdschriften	groep 3
	Kinderliteratuur	groep 5
meer materiaal verkrijgbaar vanaf groep 3		
Stenvertblok Bekadidact	Woordenschat	
	Taalmakker	
	Spelling	
	Rekenen	
Rekentijgers Zwijsen		
verkrijgbaar vanaf groep 3		
Rekenkalender ABIMO uitgeverij		
verkrijgbaar vanaf groep 3		

Taalklapper Schoolsupport uitgeverij		
verkrijgbaar vanaf groep 3		
Leermiddelenlijst SLO http://www.slo.nl/downloads/2010/leermiddelenlijst-hoogbegaafden-2011.pdf/		
Kinheim uitgeverij heeft divers materiaal op gebied van taal, lezen, rekenen, natuur, aardrijkskunde, geschiedenis, Engels, Frans, Spaans, verkeer en gezond gedrag. Werkboeken en digitale uitgaven.		
Eduforce	Prik en Ko, leren zoeken in taal en informatie	groep 3
	Prik en Ko, leren zoeken in taal en informatie	groep 4
	Denkwijs: denken over taal	groep 4
	Denkwijs: denken over taal	groep 5
verkrijgbaar vanaf groep 3		
Eduforce heeft divers materiaal voor hoogbegaafdheid		
ThiemeMeulenhoff Topklassers	Cultuur en wetenschap	groep 5 en 6
	Vreemde talen, wiskunde, wetenschap en cultuur	groep 7 en 8
Voor de bovenbouw http://www.onderwijsadvies.nl/diensten/begaafdencentrum-surplus/verrijkingmateriaalen/		

Bijlage 4. Criteria versnelde doorstroming

4.1. Argumenten die de Meester Kremerschool aanleiding geven vervroegde doorstroming te overwegen:

a. Cognitief

Voor groep 1 en 2:

Leerling laat A-scores zien op LVS-Cito groep 1 en 2

Taal voor kleuters

Rekenen voor kleuters

Leerling laat voorsprong zien bij doortoetsing.

Voor groep 3:

Er is sprake van een aantoonbare voorsprong (cognitief) van 10 maanden (DLE) op de onderdelen spelling en lezen EN/OF

er is sprake van een aantoonbare voorsprong van 10 maanden op het onderdeel rekenen/wiskunde.

Voor groep 4 t/m groep 8:

Er is sprake van een aantoonbare voorsprong van 10 maanden (DLE) of meer op de volgende onderdelen:

- A. AVI-CITO
- B. Spelling
- C. Rekenen/wiskunde
- D. Begrijpend lezen

b. Sociaal-emotioneel

Er is sprake van een significante sociaal-emotionele voorsprong, vast te stellen door middel van:

- A. ZIEN
- B. Observatie leerkracht
- C. Voldoende concentratie
- D. Werkhouding, wat overeenkomt met de specifieke eisen van de leergroep
- E. Motivatie van de leerling komt overeen met de specifieke eisen van de leergroep

c. Leerlingzorg

Uit de evaluatie van de onderdelen a. cognitief en b. sociaal-emotioneel blijkt dat er voldoende resultaten zijn om een doorstroom naar het volgende leerjaar te rechtvaardigen.

4.2 Afname VersnellingsWenselijkheidsLijst

De VersnellingsWenselijkheidsLijst (VWL) is ontwikkeld om leerkrachten en andere betrokkenen te ondersteunen in de beslissing een leerling al dan niet vervroegd naar een volgende groep te laten gaan (halverwege het schooljaar) c.q. een groep te laten overslaan (aan het eind van het schooljaar). De lijst kan gebruikt worden vanaf groep 1 / 2. Hoewel het overslaan van een groep meestal in verband gebracht wordt met hoogbegaafde leerlingen, is (gediagnosticeerde) hoogbegaafdheid geen voorwaarde om voor een leerling de VWL in te vullen.

De VWL kan gebruikt worden als eerste instrument in de discussie over het eventueel versnellen naar een volgende groep. De handleiding bevat informatie over het invullen, scoren en interpreteren van het VWL formulier.

De bedoeling is dat zowel de handleiding als het formulier gebruikt worden binnen een interdisciplinair team van onderwijsgevenden en ouders, waarbij ook de leerling zelf betrokken kan worden. Behalve data van gestandaardiseerde testen worden ervaringen en observaties van ouders en leerkrachten meegenomen, om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen. De scores dienen als handvatten voor verdere discussie en planning. Het voordeel van het gebruikmaken van de VWL is dat belangrijke factoren, die van invloed kunnen zijn op het functioneren van een leerling, niet over het hoofd worden gezien. Ook wordt aangegeven hoe zwaar verschillende factoren zouden moeten wegen in de beslissing.

Bijlage 5. Afkortingen

IB'er = intern begeleider

SLO = nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling

MDO = multidisciplinair overleg, aanvraag loopt via Samenwerkingsverband Unita

VWL = VersnellingsWenselijkheidsLijst; De VersnellingsWenselijkheidsLijst, Centrum voor BegaafdheidsOnderzoek, Katholieke Universiteit Nijmegen

Bijlage 6. Schema zaakvakken en Engels

Zaakvakken en Engels verdeling bij HB/MB

Groep 3

Vak	Hulp	Basis	Plus MB	Compact/ Eigen HB
Engels <i>8 thema's per jaar</i> <i>4 lessen per thema</i>	oranje basis samen quickstart o.l.v. ouder	oranje basis samen	oranje basis samen ** o.l.v ouder	oranje basis samen ** o.l.v. ouder
Wereldoriëntatie <i>3 thema's</i> <i>4 lessen per</i> <i>thema/quiz</i>	Les gezamenlijk volgen/maken	Les gezamenlijk volgen/maken	Les gezamenlijk volgen/maken Uitdaging:	Les gezamenlijk volgen/maken Uitdaging:
Topo	NVT	NVT	NVT	NVT

Groep 4

Vak	Hulp	Basis	Plus MB	Compact/ Eigen HB
Engels <i>8 thema's per jaar</i> <i>4 lessen per thema</i>	oranje basis samen quickstart o.l.v. ouder	oranje basis samen	oranje basis samen ** o.l.v. ouder	oranje basis samen ** o.l.v. ouder
Wereldoriëntatie <i>6 thema's</i> <i>4 lessen per</i> <i>thema/quiz</i>	Les gezamenlijk volgen/maken	Les gezamenlijk volgen/maken	Les gezamenlijk volgen/maken Uitdaging:	Les gezamenlijk volgen/maken Uitdaging:
Topo	NVT	NVT	NVT	NVT

Groep 5

Vak	Hulp	Basis	Plus MB	Compact/ Eigen HB
Engels 15 liedjes niv 2A 2 lessen per liedje	samen les maken aan instructietafel niv. 2A	samen les maken niv. 2A	instructie volgen daarna zelfst. les op pc maken niv. 2A	instructie volgen daarna zelfst. les op pc maken niv. 2B
Wereldoriëntatie projecten 5 projecten 5/6 lessen per thema	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.
Topo	NVT	NVT	NVT	NVT

Groep 6

Vak	Hulp	Basis	Plus MB	Compact/ Eigen HB
Engels 15 liedjes niv 2B 2 lessen per liedje	samen les maken aan instructietafel niv. 2B	samen les maken niv. 2B	instructie volgen daarna zelfst. les op pc maken niv. 2B	instructie volgen daarna zelfst. les op pc maken niv. 2B of les volgen bij gr 7 niv 3A werk maken
Wereldoriëntatie projecten 5 projecten 5/6 lessen per thema	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.
Topo	Nederland	Nederland	Nederland	Nederland

Groep 7

Vak	Hulp	Basis	Plus MB	Compact/ Eigen HB
Engels 15 liedjes niv 3A 2 lessen per liedje	samen les maken aan instructietafel niv. 3A	samen les maken niv. 3A	instructie volgen daarna zelfst. les op pc maken niv. 3A	instructie volgen daarna zelfst. les op pc maken niv. 3B/3C
Wereldoriëntatie projecten 5 projecten 5/6 lessen per thema	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.
Topo	Europa	Europa	Europa	Europa

Groep 8

Vak	Hulp	Basis	Plus MB	Compact/ Eigen HB
Engels 15 liedjes niv 3B 2 lessen per liedje	samen les maken aan instructietafel niv. 3B evt huiswerk 3A	samen les maken niv. 3B	instructie volgen daarna zelfst. les op pc maken niv. 3B	instructie volgen daarna zelfst. les op pc maken niv. 3C
Wereldoriëntatie projecten 5 projecten 5/6 lessen per thema	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.	Met een groepje samen de opdrachten uitvoeren. Samenwerken staat voorop.
Topo	Wereld	Wereld	Wereld	Wereld